

kateri so pomorili drobne otročičke v Betlehemu in njegovej okolici. Nù, ali znate óno prigodbico? —

— Znamo, znamo! —

— Toraj kako je bilo, povej ti!

— Kò se zvedel grozoviti Herod — govoril sem jaz — od sv. treh kraljev, da se je porodil v Betlehemu kralj judovski, zbal se je zeló za svoje kraljestvo in skrbno naročil svetim kraljem, da mu nazaj gredé naznanijo, kje je rojen novi kralj. Nù, sv. treh kraljev ni bilo, vrnilo so se po božjej zapovedi drugod v svojo domovino. Ko je videl Herod, da čaka zamán, razsrdil se je zeló in zapovedal pomoriti vse dečke do drugega leta v Betlehemu in okolici. Oj ubožčeki mali!

— Nù, pa je-li je dobil Jezuščka mej njimi? — uprašal je gospod župnik mojega brata.

— Nè, — odrezal se je moj bratec možko — Jezušček je pobegnìl sè sv. Jožefom in svojo materjo Marijo v dalnji Egìpet ter takó ubežal rokam neusmiljenega trinoga!

— Vidim, da ste pridni, le taki ostanite. Kaj se bode pa sedaj za vas dobilo? Hm — —?

Ej, dobilo se je marsikaj. Prvo je dobil vsak lepo svetál krajcar, potem podobico sv. Deteta Jezuščka, dve, tri jabolka, nekaj slaščic in kdo vé, kaj še vse drugega. Ej, bil je dober, zeló dober gospod, naš gospod župnik.

Mislite, da smo šli potem domóv? Kaj še! od hiše do hiše smo šli; a nikjer drugod nismo tako štedili naših šib, kakor pri gospodu župniku. Padalo je tudi bolj na debelo, posebno če smo prišli k svojim továrišem; nù, pa tudi mi smo dobili marsikatero. Vender bolélo nas ni, saj v šali dobljeno ne boli, a kar je poglavitno, ko smo se vže tam proti póluđnevu vračali domóv, bili smo kakor fantje, ko odhajajo k vojakom. Torbica polna, žepi polni, a želodček tudi. Pač, blažena otročja leta! — — —

Ižanske pripovedke.

(Piše Fr. G. Podkriški.) = *Spovčan*

1. Rojenice v Iškej gori.

V obširnem kotu mej nekđaj gosto zarastenim Krimom in skalovitim hribom „Iška“ leži svetu malo znana vasica Iška vas. Prayljica pripoveduje, da so stanovali pred mnogimi leti v tej priprostej vasici malo ne sámi imoviti kmetje, ki so imeli polne hleve rogate živine in žitnice polne najlepšega žita. Mir in sreča je bivala v ónem zakotji in božji blagoslov se je razlival mej pridne vaščane.

In kaj neki je bil vzrok tej nebeškej sreči?

V Iški, mej skalovjem, borovjem in hrasti so bivale dobrotne deve — Rojenice. Bile so to zeló lepe ženske, ki so ljubile priprosto ljudstvo in mu v marsikateraj priliki modro svetovale ter posebno materam rađe pomagale. Ko se je vzpomladi poizgubil sneg in so začele preko ljubljanskega barja pihati milejše sapice, tedaj so se oglašale Rojenice iz svojih skritih bivališč glasno klicajoč:

„Oj kmetje, pojdite orat — pojdite sejat!“ — In Iškavarci so vselej radi slušali ta glas in to nikoli ne v svojo kvaro. Ko je žito vzrastlo in dozorelo, oglasile so se zopet Rojenice iz Iške gore: „Kmetje, bila je dobra setev, boče še boljša žetev!“ In zopet so hiteli ljudje na polje, kakor so jim svetovale prijazne in zlatolase gorske vile.

Letine so bile takrat jako ugodne. Žita je bilo toliko, da so utrujenim ženjicam omahovale roke ter so jim iz pestij padali nabrušeni srpi. Tedaj so prihitele Rojenice same iz Iške gore ter požele vse ostalo žito. Žele so pa vse drugače, kakor navadne ženjice; delale so namreč nekake ozke stezice ter povezovale majhne sno-piče. Bile so včasih celó tako prijazne, da so prišle po noči na polje ter požele in povezale vse žito, da kmetu ni bilo treba drugega, nego žito nekoliko presušiti, omlatiti in napolniti ž njim svoje žitne shrambe. — Res, zlate čase so imeli takrat tamošnji kmetovalci!

Ali prišlo je drugače! — Nek bogat in prevzetan kmet se je nekoč razjezil nad Rojenicami, ki so mu velele iti na delo, ter je metal kamenje za njimi in jih grdo preklinjal. Posledica tej nehvaležnosti je bila, da so Rojenice za vselej zapustile óni kraj in ubogi kmetje se morajo zdaj sami mučiti z obdelovanjem neplodnega polja in — žal! — dostikrat brez dovoljnega uspeha, ker pusta zemlja ne rodi več dosti: saj le malokdaj uganejo kmetje pravi čas setvi in žetvi! — —

2. Boj v vodi Išci.

Bila je viharna noč, ko je nekdo trikrat močno potrkal na okence lesene kočje Vrbasovega Martina. Martin je bil siv čolnar, ki je prevozil v svojem življenji s svojima čolnoma po Išci tjà v Ljubljano vže marsikaj drv in šote. A šota in drva niso bila njegova svojina, ker Martin je bil vže od rojstva velik siromak — ampak vozil je le za plačilo drugim in to po dnevi in po noči.

Hitro se je tedaj tudi nocoj opravil — Martin je namreč vže spal na trdej klopi pri peči — in prišel iz kočje. Čokat mož z gosto brado ga ondù prijazno nagovori ter ukaže peljati ga urno z manjšim čolnom proti mestu. Martin je hitro pripravil čoln in veslo ter odrinil od brega. Burja je bučala preko tihega ljubljanskega barja in šumela z visokim trstjem, bičevjem in kolmažem, ki je bujno rasel ob vodi. Ker ni tujec ničesar govoril, molčal je tudi stari čolnar. Tako sta se vozila vže dolgo časa, ko nenadoma izpregovori skrivnostni mož ter reče: „Ko pripelješ do prvega tolmuna, ustavi čoln in vrni se domóv! Po plačilo pridi jutri zgodaj na breg v ta čoln; a ne pripoveduj nikomur o meni, niti svojeji ženi nè!“ Martinu je bilo to po volji. Ko priveslata do globokega tolmuna, tedaj skoči tujec na nogi, hipoma postane grozen velikan ter zavpije z gromovitim glasom trikrat:

„Povodnji mož, kje si, da se skusim s tebój? Jaz sem krimski mož!“ To reksi plane z viška v vodo ter porine ob jednom z veliko silo čoln po Išci nazaj, da zdrči po gladkej vodnej površini naravnost v Iško vas. Iz razburkanega tolmuna pa so se slišali še dolgo besni kriki in težki udarci, da so Martinu kar lasje ustajali po konci in se mu je koža ježila.

Takój, ko se je Martin povrnil domóv, vprašala ga je zvédava žena, koliko je zaslužil in — Martin jej je v svojem strahu vse povedal. Žena se mu je navidezno rogala in trdila, da je prekanen. Ali komaj je zatisnil Martin oči, šla je

žena skrivaje gledat v čoln, koliko plačila je prinesel krimski mož. In kaj je našla v čolnu? Lonec poln — črnega ógljija! Nevoljna je stresla ógljije v vodo, a lonec razbila na drobne kosce.

Ko je pa šel Martin drugo jutro v čoln po plačilo, našel je v čolnu razbit lonec in poleg njega nekoliko koscev suhega zlatá. Slučajno je namreč padlo nekaj koscev ógljija na suho in to se je izpremenilo v suho zlato. Kar ga pa je radovedna žena vrgla v vodo, to se je zgubilo vse. Zamán sta Martin in njegova žena še mnogo let pozneje iskala mej kalužnicami in bičevjem suhega zlatá, ki je bilo zavrženo ógljije. Radovednost in klepetavost sta bili dovolj kaznovani.

Zimski obrazci.

(Po D. Boraniću posl. Iv. Tomšić.)

1. Prvi sneg.

óludne je . . . Tiho, povsod tiho, kakor da bi spančkalo nežno détece v svojih sladkih sanjah.

Daleč tam izza črnih gorá prepihava mrzel veter igrajoč se z zelenim smrečjem in borovjem.

In glej! h kratí se začnó spuščati v gostih kósmih iz oblačnega podnebja drobne, blede-bele snežinke ter veselo plesati po zraku.

In otroci to videč, takój so pri oknu stikajoč glavice drug k drugemu; oj te nežne, majhne, drobne glavice!

Kako jim žaré oči od veselja, iz očij pa jim sije radost vesele duše!

Z rokami pleskajo ti sitneščiki mali: „plesk! plesk!“ upijejo in se smejejo.

In ta otročji smeh se odzvilje kakor najčistejši glas srebrnega zvona, kadar kliče pobožne duše v hram božji.

In zdajci ima vsako golo drevo, vsak gol grm belo, oj tako lepo belo sneženo srajčko. Kamor koli pogledajo otročički — in ti imajo dobre oči, da lahko vidijo daleč, daleč — vse je belo, lepó belo in krasno!

Najmlajši, najslajši otročiček mej njimi — materina Zlatka — videč te bele metuljčke, ki tako veselo plešejo po zraku, radostno zavpije:

— Oj pozdravljeni, pozdravljeni, angeljčki beli, ki ste prileteli od ljubega Boga doli k nam na zemljo!

In otroci veselo upijejo in pozdravljajo padajoče snežinke, ne vedoč, da jim bode skoraj britka žalost kalila to nedolžno veselje — — —

Še ni skopnel sneg, in po „materino Zlatko“ so prileteli nebeški krilatci ter jo odnesli s seboj visoko tjá gori, od koder so padale snežinke — tjá gori v svetla nebesa k ljubemu Bogu . . .

In otročički, bratei njeni? Ali so se še veselili belega snega?

Oj nè! Žalostni so bili, takó žalostni, kakor so žalostni dobri bratei, kadar izgubé sestrico ljubo.